

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 24040002

Ákvörðun nr. 66/2024

Þann 13. desember 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 66/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED], dags. 4. apríl 2024. Í erindinu eru annars vegar gerðar athugasemdir við meintan skort á leiðbeiningum starfsmanna Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og Lögreglustjórans á Suðurnesjum, til kvartanda. En fram kemur að afskipti hafi verið höfð af kvartanda í þrígang vegna aksturs án þess að hafa ökuskírteini meðferðis og lögreglu hafi láðst í þau skipti að upplýsa kvartanda um að hægt væri að nálgast skírteinið rafrænt þar sem hann hafði glatað sínu.

Hins vegar gerir kvartandi athugasemdir við að starfsmaður embættis Lögreglustjórans á Suðurnesjum hafi haft afskipti af kvartanda af sömu ástæðu og sektað kvartanda af þeirri ástæðu en leiðbeindi honum einnig um að hann gæti nálgast rafrænt ökuskírteini. Kvartandi heldur því einnig fram að lögreglumaðurinn hafi brotið af sér í starfi með því að hafa leyft honum að halda áfram akstri án ökuskírteinis í umrætt sinn.

Nefndin óskaði eftir frekari upplýsingum frá embættum Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og Lögreglustjórans á Suðurnesjum með bréfi dags. 1. maí 2024.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærum á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli.

Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar um upplýsingar með bréfi dags. 10. maí 2024 þar sem fram kemur að hjá embættinu séu engin skráð afskipti af kvartanda á síðastliðnum árum.

Lögreglustjórinn á Suðurnesjum svaraði beiðni nefndarinnar með bréfi dags. 22. maí sl. Meðfylgjandi var vettvangsskýrsla vegna afskipta sem höfð voru af kvartanda þann 25. september 2023.

Í bréfi embættisins kemur m.a. fram eftirfarandi:

„Fyrri athugasemd [REDACTED] lítur að því að starfsmenn lögreglu hafi ekki kynnt honum það sérstaklega að þar sem hann væri búinn að týna ökuskírteini sínu þyrfti hann að sækja um nýtt ökuskírteini.

LSS vill taka fram að það er á ábyrgð ökumanna að kunna skil á umferðarreglum. Þá er það einnig á ábyrgð allra ökumanna sem týna ökuskírteini sínu að afla sér nýs ökuskírteinis.

Seinni athugasemd [REDACTED] lítur að því að tilgreindur lögreglumaður LSS nr. [REDACTED] hafi þann 25. september 2023 í máli lögreglu [...] að mati JRM framið refsiverðan verknað með því að leyfa honum að halda áfram akstri bifreiðar eftir að lögregla hafði haft afskipti af [REDACTED] þar sem hann var að aka án þess að hafa ökuskírteini meðferðis.

LSS telur að hér sér um að ræða misskilning. [REDACTED] hafði ökuréttindi á þessum tíma og mátti því aka bifreið en honum bar þó að hafa ökuskírteini á sér sbr. 58. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Í umræddu máli hafði LSS afskipti af [REDACTED] og þar sem kom í ljós að hann hafði ekki ökuskírteini meðferðis, var hann kærður fyrir umferðarlagabrotið og leiðbent um að sækja um nýtt ökuskírteini sem allra fyrst. Einnig staðfestir meðfylgjandi skýrsla umrædds lögreglumanns framangreint.“

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmeta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kærur vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu má ráða að kvartað sé yfir starfsháttum og starfsaðferðum starfsmanna embætta Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og Lögreglustjórans á Suðurlandi.

Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefndin að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu í umrædd skipti sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Þá liggur ekki við bann við áframhaldandi akstri við brot á 58. gr. umferðarlaga nr. 77/2019. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 13. desember 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir